

## KINNITATUD

Riigimetsa Majandamise Keskuse

juhatuse liikme 28.03.2011

käskkirjaga nr 1-5/106

Lisa 1

## OHUTUSJUHEND METSAMAJANDUSTÖÖDEL

### 1. ÜLDNÕUDED

- 1.1. Töötaja tohib tööülesandeid täitma asuda alles siis, kui teda on teavitatud ohututest töövõtetest. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.
- 1.2. Töötaja peab tegema ainult seda tööd, mis talle on ülesandeks antud ja mille ohutuid töövõtteid ta tunneb. Kahtluse korral tuleb pöörduda otsese tööjuhi poole selgituse saamiseks.
- 1.3. Töötaja tohib kasutada ainult vastavaks tööks ettenähtud ning korras töövahendeid ja –seadmeid. Keelatud on kasutada töövahendeid ja -seadmeid, mille käsitlemiseks puuduvad töötajal oskused ja mille kohta ei ole töötajat teavitatud ohututest töövõtetest.
- 1.4. Märghetel ohutuseeskirjade rikkumist teiste töötajate poolt või ohtu lähedalolijatele, peab töötaja viivitamatult peatama ohtu põhjustava tegevuse, võtma tarvitusele abinõud ohutuse kindlustamiseks ning juhtunust teatama otsesele tööjuhile.
- 1.5. Metsa- ja võsaraietöödele lubatakse töötama isikuid, kes on vähemalt 18 aastat vanad. Töötaja peab omama saemotoristi tunnistust.
- 1.6. Töövälisel ajal on töötajal tööandja poolt väljastatud töövahendite, tööseadmete ja isikukaitsevahendite kasutamine keelatud.
- 1.7. Töökohale kõrvalisi isikuid lubada ei tohi.
- 1.8. Töötaja peab olema varustatud esmaabivahenditega ja kandma neid töö ajal endaga kaasas.
- 1.9. Töötaja peab iga päev teavitama oma töötamise asukohast otsest tööjuhti.

### 2. KÜLV

- 2.1. Külvi katmisel reha kasutades ei tohi lükata reha enda ees või rehavarv lükkamisel vastu kõhtu toetada. Rehavarre suund peab olema küljelt mööduv.
- 2.2. Maakirvega külvilappi ette valmistades tuleb jalgu kergelt hargitada, et vältida maakirvega jala vigastamist.

### 3. ISTUTAMINE

- 3.1. Istutamisel peab töötaja kandma tugevapõhjalisi jalanõusid.
- 3.2. Istikute koti tõstmisel tuleb ülekoormuse vältimiseks arvestada koti raskusega.
- 3.3. Töötades peab olema tähelepanelik pinna mikroreljeefisuse, okste, kändude ning mitmesuguste takistuste osas.

### 4. KASVAVATE PUUDE LAASIMINE

- 4.1. Kasvavate puude laasimisel on töötaja kohustatud:
  - 4.1.1. kandma kaitsekiivrit ja kaitseprille või näokaitset, et vältida prahi sattumist silma.
  - 4.1.2. oksalõikurit kasutades seisma kindlal alusel.
  - 4.1.3. liikuma ühe puu juurest teise juurde hoides oksalõikurit kehast

võimalikult eemal ja paralleelselt maapinnaga.

- 4.1.4. peatama laasimise kui kõrvaline isik siseneb ohtlikusse tsooni (kasvavate puude laasimisel on ohtlik tsoon 10m laasitavast puust).
- 4.1.5. enne puu laasimist eemaldama takistused 3m ümber puu, mis segavad liikumist laasimisel.
- 4.1.6. peatama tööd tugeva vihma ajal ja vahetult peale vihma.
- 4.2. Laasimist alustatakse puu alumistest okstest, liikudes piki tüve ladva suunas.
- 4.3. Laasimisel ei tohi seista lõigatava oksa all.
- 4.4. Okste laasimisel läbimõõduga 4 cm ja enam peab töötaja asuma puutüvest vähemalt 3m kaugusel risti oksa kasvamise suunaga.
- 4.5. Oksa rippesse jäämisel tuleb enne järgmise oksa laasimisele asumist rippes oks eemaldada.
- 4.6. Keelatud on laasida puid, mille võrasse on jäänud rippesse teine puu või selle osa.

## 5. VÕSASAEGA TÖÖTAMINE

5.1. Võsasaega töötades on töötaja kohustatud:

- 5.1.1. kasutama kaitsekiivrit kõrgema kui 3m võsa lõikamisel, samuti kaitsemaski või kaitseprille ja antifoone, libisemise kindlaid tugevapõhjalisi jalanõusid, tugevamast riidest pikki pükse ning lõiketera monteerimisel töökindaid.
- 5.1.2. veenduma, et lõiketera kinnituspolt on kindlalt fikseeritud.
- 5.1.3. kontrollima, et lõiketera kaitse oleks margile vastav ja vigastusteta ning lõiketera kaitse kinnitatud,
- 5.1.4. kontrollima lõiketera seisukorda, pragude ja mõrade puhul tuleb lõiketera välja vahetada.
- 5.1.5. veenduma, et lõiketera liigub vabalt ja ei ole kõrvaliste esemetega kokkupuutes, kasutada tohib ainult vastavale saemargile ettenähtud lõiketeri, rohuterasid ja trimmereid.
- 5.1.6. seistada mootor, kui lõiketera kiilub kinni.
- 5.1.7. töötama võsasaega, mis on kinnitatud kanderihmadele.
- 5.1.8. kontrollima, et kanderihmade kiirkinnitus on töökorras ja võimaldab ohu korral kiiresti võsasae kanderihmadest vabastada.
- 5.1.9. veenduma, et võsasae lõiketera tühikäigul ei pöörle.
- 5.1.10. tööorgani puhastamisel ja lõiketera läheduses muid tegevusi tehes seiskama võsasae mootori.
- 5.1.11. kasutama võsasae mootoris ainult pliivaba kütust.
- 5.1.12. peatama töö, kui kõrvaline isik siseneb ohtlikku tsooni (võsasae töö on ohtlik tsoon 15m).
- 5.1.13. hoidma teise võsasaega töötava töötajaga vähemalt 30m vahekaugust.
- 5.1.14. jätma raiumata üle 10cm kannudiametriga puud.

## 6. KETTSAEGA TÖÖTAMINE

6.1. Ketsaega töötades on töötaja kohustatud:

- 6.1.1. kasutama demaskeerivat värvi tööriietust ja kasutama isikukaitsevahendeid:
  - 6.1.1.1. kõrvaklappidega ja näokaitsega varustatud kaitsekiivrit;
  - 6.1.1.2. sääre ja reiekaitsetega turvapükse, mis tagavad saeketi seiskumise sisselõike korral;
  - 6.1.1.3. turvasaapaid,

- 6.1.1.4. töökindaid.
- 6.1.2. raielangil kaasas kandma ja vajadusel kasutama pööramiskonksuga langetuslabidat, kiile, haaratsit, konksu ja tööriistavööd.
- 6.1.3. lageraiel esmalt raielangi ette valmistama, sh koristama ohtlikud puud ning raiuma sisse kokkuveoteed ja vahelaoplatsid. Teistel raietel (sh tormimurru ja –heite korral) tehakse ettevalmistustööd raie käigus. Selleks tuleb puu ümbert eemaldada võsa ja lamapuit, talvel teha taganemiseks 45 kraadi all 2...3 m pikkused rajad.
- 6.1.4. peatama langetamise, kui kõrvaline isik siseneb ohtlikusse tsooni (ohtlik tsoon on 50m ulatuses puu langetamise kohast).
- 6.1.5. katkestama viivitamatult töö, kui vigastatakse elektri- või sideliini, peale seda tuleb ohtlik koht tähistada ning teavitada otsest tööjuhti.
- 6.1.6. paigutama raietööde ohutusmärke, kui tööjuht on nõudnud märkide seadmist.
- 6.1.7. tähistama lõpuni läbisaagimata või rippesse jäänud puud.
- 6.1.8. kasutama kettsae tankimisel ainult pliivaba kütust.
- 6.2. Kui metsaraietööde kohaga piirnevad või raiekohta läbivad elektri- või sideliinid, võib raietöid läbi viia ainult liinivaldaja kirjalikul loal.
- 6.3. Keelatud on raiuda tugevama kui 6 pallise ehk kiirusega 12 m/s tuulega, äikese ja paduvihmaga ja tiheda uduga (tihedaks loetakse udu, kui 50m kauguselt ei ole näha inimese siluetti).
- 6.4. Tuulemurru ja –heite koristamisel raielangil tuleb langetada tuulemurru suunas. Esimeses järjekorras tuleb langetada kõige enam ohtlikud puud. Enne puu langetamist tuleb pika lati abil kõrvaldada lahtised rippuvad oksad ja ladvaotsad.
- 6.5. Tuulemurrus töötamisel ja jämedamate puude, rinnasdiameetriga üle 90cm, langetamisel peab raielangil töötama üheaegselt vähemalt kaks töötajat.
- 6.6. Langetatavale puule tehakse esmalt langetussuunas langetussälg. Sälgü sügavus peab olema sirgel puul mitte alla 1/4 tüüka jämedusest, kaldu kasvanud ja pehastunud puudel mitte alla 1/3 tüüka jämedusest. Pehkinud ja jalalkuivanud puude sälkamine peab toimuma ainult saega, olles eelnevalt kontrollinud puu seismiskindlust ja vajaduse korral hargi või ridvaga eemaldanud murdunud ladvad või oksad.
- 6.7. Langetussälgü ülemine pind peab moodustama 45...55 kraadise nurga horisontaali suhtes, alumine tasapind võib olla 0-5 kraadi horisontaalist allapoole.
- 6.8. Kahe paralleelse saelõikega tehtud täisnurkse langetussälgü puhul peab lõigete kõrguste vahe olema 1/10 tüüka läbimõõdust mahasaagimise kohal, nn skandinaavia langetussälgü korral peab nii alumine kui ka ülemine kaldlõige olema 45 kraadi all puu pikitelje suhtes.
- 6.9. Langetamise läbilõige peab olema risti tüvele ja suunduma sälgü keskele (nn skandinaavia sälgü korral ülemise sälgü keskele). Õige langetussuuna tagamiseks peab jätma läbisaagimata nn pideriba, mille laius on kuni 40 cm jämeduste puude korral 2 cm, 40-60 cm jämedusega puudel 3 cm, jämedamatel 4 cm. Keelatud on langetatavat puud täielikult läbi saagida
- 6.10. Kännust kokkukasvanud puid või üle 5 kraadise kaldega puid langetatakse loomuliku kalde suunas. Murdunud puud langetatakse murdele ristisuunas, kusjuures peab kontrollima eelnevalt murde tugevust. Pinges olevate puude langetamisel ja laasimisel tuleb eelnevalt hinnata situatsiooni ohtlikkust ning vajadusel kasutada abivahendeid vältimaks sae kinnikiilumist, rebendi või

tagasilöögi ohtu. Rebendite vältimiseks tuleb pinges puude läbisaagimisel pinge leevendamiseks teha pideriba külgedele kerged sisselõiked.

- 6.11. Rippesse jäänud puid peab langetama traktori või vintsi abil. Erandjuhtudel on lubatud rippesse jäänud puid langetada töötajatel, kes on läbinud spetsiaalse tööohutuse täiendkoolituse ja on varustatud vastavate vahenditega.
- 6.12. Laasimine toimub suunaga tüükast ladvani. Ei ole lubatud laasida seistes ise laasitavaal tüvel, raiuda või saagida oksti milledele tüvi kindlalt toetub, laasida oksti kokkutõmmatud tüvede pakis või oksti, mis asuvad teiste tüvede või kändude vahel pinge all. Laasijate omavaheline kaugus peab olema vähemalt 10m.
- 6.13. Tuule poolt heidetud puud tuleb esmalt kannust järkata.
- 6.14. Tuuleheitepuude väljapööratud juurekamakas tuleb peale järkamist traktori või vintsi abil tagasi tõmmata.
- 6.15. Keelatud on:
  - 6.15.1. puude mitme puu langetamine korraga;
  - 6.15.2. saagida puud, millele toetub rippesse jäänud puu,
  - 6.15.3. saagida notte rippes puu tüükast,
  - 6.15.4. maha paisata rippes puud teise puu pealelangetamisega,
  - 6.15.5. töötada rippesse jäänud puu ohtlikus läheduses.
  - 6.15.6. järkamine üle 35 kraadise kaldega nõlvadel

## **7. VASTUTUS**

- 7.1. Töötaja kannab vastutust käesoleva tööohutusjuhendi mittetäitmisel vastavalt õigusaktidele.
- 7.2. Töötajal on õigus keelduda tööst, millega toimetulekus ning mille ohutuses ta kindel ei ole. Oma keeldumisotsusest peab töötaja viivitamatult teavitama otsest tööjuhti.